

Vliv změny vlastnictví vozidla na povinné ručení**a****doporučení pro A u t o b a z a r y****1. Pojem vlastník vozidla**

Pojem vlastníka vozidla není ani v zákoně č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu na pozemních komunikacích, ani v zákoně č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, definován. Z toho důvodu i pro tyto zákony a další související předpisy platí ustanovení § 123 a násl. občanského zákoníku.

Vlastníkem vozidla (ať již v registru vozidel registrovaného či nikoli) **je osoba, která vozidlo nabyla a má k němu vlastnické právo. Pokud se autobazar zabývá výkupem vozidel, pak se v okamžiku uzavření kupní smlouvy (vykoupením vozidla) stává vlastníkem vozidla se všemi souvisejícími právy a povinnostmi.**

2. Povinnosti vlastníka vozidla:**a. podle zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla**

Ke každému vozidlu, které je provozováno, musí být dle zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla (dále jen „Zákon“) sjednáno platné pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou jeho provozem. **Povinnost uzavřít** k vozidlu pojistnou smlouvu o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla (dále také „**povinné ručení**“) **má dle § 3 odst. 2 Zákona vlastník vozidla.** Pokud se autobazar zabývá výkupem vozidel, pak se okamžikem koupě vozidla stává vlastníkem vozidla a jako vlastník má povinnost sjednat k vozidlu povinné ručení. V Zákoně žádné výjimky pro autobazary či obchodníky s vozidly nejsou. Pokud není vozidlo - v rozporu ze Zákonem - pojištěno, pak hrozí tyto sankce:

i. Pokuty od správního orgánu:

Provozování vozidla bez pojištění § 16 odst. 1 písm. a), nebo § 16a odst. 1 písm. a) Zákona	5.000 – 40.000 Kč V příkazním řízení - 5.000 Kč
Nesplnění povinnosti dle § 15 odst. 5 Zákona – odevzdat SPZ a OTP/ORV do „depozita“ (sankce pro vlastníka dle § 16 odst. 1 písm. b), nebo § 16a odst. 1 písm. b) Zákona)	2.500 – 20.000 Kč
Nepředložení Zelené karty policistovi při silniční kontrole (sankce pro řidiče vozidla dle § 16 odst. 1 písm. c) Zákona)	1.500 – 3.000 Kč v blokovém řízení do 1.500 Kč

ii. Příspěvek nepojištěných do garančního fondu České kanceláře pojistitelů podle § 24c Zákona

Denní sazba příspěvku se pohybuje **od 20 Kč až do 300 Kč** podle druhu vozidla.

U **osobního automobilu** s objemem válců **do 1850 cm³** jde o **50 Kč denně**, u **osobního automobilu** s objemem válců **nad 1850 cm³** **70 Kč denně.**

b. podle zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu na pozemních komunikacích

Původní vlastník registrovaného vozidla jakož i osoby, kterých se zápis v registru vozidel týká, jsou povinni dle § 11 odst. 1 zákona č. 56/2001 Sb. příslušnému registru vozidel do 10 pracovních dní nahlásit změnu údajů zapisovaných do registru vozidel (v tomto případě změnu vlastnictví vozidla). Spolu s žádostí o zápis změny údajů se předkládá osvědčení o registraci vozidla a technický průkaz.

3. Zánik pojištění odpovědnosti z provozu vozidla v souvislosti se změnou vlastnictví vozidla:

Podle § 12 odst. 1 písm. a) Zákona zaniká povinné ručení **dnem, kdy pojistník (příp. jeho dědic, právní nástupce nebo vlastník vozidla, je-li osobou odlišnou od pojistníka) oznámil pojistiteli změnu vlastnictví vozidla.** Rozhodujícím datem pro zánik povinného ručení je v tomto případě den, kdy došlo k oznámení změny vlastníka vozidla pojistiteli, nikoliv datum skutečné změny vlastníka.

Pojistník (většinou původní vlastník vozidla) zpravidla nebude mít zájem na tom, aby jím sjednané povinné ručení pokračovalo ve prospěch nového vlastníka vozidla. Zbavil by se tak možnosti požadovat po svém pojistiteli vrácení zbývající části pojistného a vystavil by se také riziku, že v případě škody způsobené novým vlastníkem vozidla přijde o eventuelní bonus za bezeškodní průběh na pojistném. Pojistník (původní vlastník vozidla) tudíž většinou změnu vlastnictví vozidla pojistiteli oznámí.

Právě v souvislosti se změnou vlastnictví vozidla pak může docházet k nežádoucí situaci, kdy oznámením změny vlastnictví vozidla pojištění zanikne, vozidlo je provozováno bez pojištění a veškeré související povinnosti i odpovědnost za přestupky či správní delikty, vzniklé škody (zejména v případě zkušebních, předváděcích a manipulačních jízd) a další související sankce hrozí novému vlastníkovi vozidla.

4. Používání zvláštní registrační značky trvale manipulační (tzv. „trvale manipulační značka“):

Některé autobazary tyto značky používají na vykoupená vozidla či na vozidla do prodeje převzatá v dobré víře, že pokud mají trvale manipulační značku „pojištěnu“, mají tím splněnu povinnost pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, na které tuto značku umístí.

Podle § 21 vyhlášky č. 243/2001 Sb. je tyto značky zakázáno použít na vozidlo, které je již v ČR zapsáno do registru silničních vozidel a je na ně přidělen jiný druh registrační značky. Z tohoto důvodu je jejich používání na vykoupených vozidlech nebo vozidlech v komisioním prodeji v rozporu s právní úpravou.

Výjimkou je povolené použití trvale manipulační značky na již zaregistrovaném vozidle pro zkušební jízdu v rámci oprav vozidel. Použití trvale manipulační značky na zaregistrovaném vozidle **nezbavuje vlastníka vozidla povinnosti uzavřít k vozidlu povinné ručení, pokud**

se této povinnosti nezbavil uložení registrační značky (RZ/SPZ) a osvědčení o registraci vozidla (ORV/OTP) do depozita podle § 15 odst. 5 zákona č. 168/1999 Sb.

5. Doporučení autobazarům

a. vozidla autobazarem vykoupená

- i. **ve vztahu k registru vozidel** - nejpozději do 10 dní oznámit místně příslušnému registru vozidel, že se autobazar stal vlastníkem vozidla.
- ii. **ve vztahu k pojištění odpovědnosti z provozu vozidla** – sjednat k vozidlu povinné ručení (pojistitelé mají ve své nabídce specifické produkty pro flotilové pojištění autobazarem vykoupěných vozidel, které umožňují správně stanovit pojistné podle druhu vozidla a doby, během níž je autobazar vlastníkem vozidla).

Pokud by autobazar nechtěl vykoupěné vozidlo pojistit, pak musí

- **zabezpečit, že se vozidlo za žádných okolností nebude nacházet na veřejně přístupné komunikaci** (kterou však za určitých okolností může být i prodejní plocha autobazaru),

a zároveň musí

- **splnit povinnost podle § 15 odst. 5 Zákona, a místně příslušnému registru vozidel odevzdat SPZ(RZ) a osvědčení o registraci vozidla.**

b. vozidla autobazarem převzatá do komisního prodeje

Je nezbytné s prodávajícím ve smlouvě o zprostředkování prodeje vozidla nezpochybnitelným způsobem dohodnout, že:

- i. buď prodávající jako vlastník vozidla po celou dobu, kdy je vozidlo umístěno v autobazaru, plní svou povinnost a pojištění odpovědnosti z provozu vozidla zajišťuje sám svým jménem a na svůj účet, nebo
- ii. se o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla do komisního prodeje převzatého postará autobazar. Autobazar se pak stává pojistníkem, aniž by byl vlastníkem vozidla (i tuto variantu je účelné s pojistitelem předjednat, aby mohla být v praxi průběžně realizována).

6. Doporučení autobazarům k některým doložkám v kupních smlouvách:

Při koupi či prodeji vozidla v každém případě doporučujeme **sepsat písemnou kupní smlouvu s řádnou a úplnou identifikací:**

- kupujícího, prodávajícího (min. jméno a příjmení, datum narození, úplná adresa bydliště),
- vozidla (značka a typ, číslo technického průkazu – nezaměňovat s osvědčením registraci vozidla resp. s dřívějším osvědčením o technickém průkazu, státní poznávací značka – SPZ/RZ, identifikační číslo vozidla - VIN),
- datum prodeje,
- podpisy obou účastníků smlouvy.

Dále doporučujeme do kupní smlouvy uvést tyto doložky (zde uvedeny tučnou kurzívou):

- 1. Kupující bere na vědomí, že po uzavření kupní smlouvy oznámí prodávající tuto skutečnost pojišťovně a tím zanikne pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, sjednané prodávajícím.*
- 2. Kupující bere na vědomí, že je dle ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, povinen vozidlo jako jeho vlastník pojistit a že nesplnění této zákonné povinnosti pro něj může mít tyto právní následky:*
 - a. pokutu od 5.000 do 40.000 Kč za přestupek dle § 16 odst. 1 písm. a) (popř. § 16a odst. 1 písm. a) zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, - provozování vozidla bez pojištění odpovědnosti v rozporu s § 1 odst. 2 zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla,;*
 - b. pokutu od 2.500 do 20.000 Kč za přestupek dle § 16 odst. 1 písm. b) (popř. § 16a odst. 1 písm. b) zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, - jako vlastník vozidla v rozporu s § 15 odst. 5 zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, neodevzdá SPZ a osvědčení o registraci vozidla;*
 - c. povinnost uhradit zákonný příspěvek nepojištěných do garančního fondu České kanceláře pojistitelů za celou dobu provozování vozidla bez pojištění podle § 24c zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla;*
 - d. v případě způsobení škody provozem nepojištěného vozidla povinnost celou tuto škodu uhradit zpět do garančního fondu České kanceláře pojistitelů podle § 24 odst. 9 zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla.*
- 3. Obě strany berou na vědomí, že samostatnou povinností prodávajícího i kupujícího je dle § 11 odst. 1 zákona č. 56/2001 Sb. do 10 pracovních dní požádat příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností o provedení zápisu změny vlastníka v registru vozidel.*
- 4. Kupující bere na vědomí, že je jeho povinností k vozidlu uzavřít pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Pokud vozidlo nehodlá provozovat na veřejně přístupných komunikacích, pak je dle § 15 odst. 5 zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, kupující povinen do 14 dní po zániku pojištění odpovědnosti z provozu vozidla odevzdat SPZ(RZ) a osvědčení o registraci do depozita na obecní úřad obce s rozšířenou působností.*